

ARABIA SAUDYJSKA I POLSKA LIDERAMI ZAKUPÓW PRZEZ PROGRAM FMS

Zakończenie roku fiskalnego FY18 w USA pozwala na podsumowanie wydatków na zbrojenia dokonywanych przez Stany Zjednoczone. Przede wszystkim rzuca się w oczy spadek nakładów na Foreign Military Sales. Dwa największe - pod względem notyfikowanej, maksymalnej wartości w ciągu roku fiskalnego 2017 kontrakty ws. realizacji zakupów poprzez ten program dotyczą zakupów systemu antybalistycznego THAAD przez Arabię Saudyjską, oraz systemu Patriot przez Polskę.

Jednym z wyborczych haseł Donalda Trumpa było "America First". Realizację tej obietnicy widać w tegorocznych nakładach na program Foreign Military Sales. W tym roku notyfikacje dotyczyły zamówień na maksymalną kwotę 70 mld. USD. W poprzednim roku fiskalnym, było to niemal 76 mld. USD. Oczywiście, nie jest to kwota odzwierciedlająca całkowitą sprzedaż uzbrojenia produkowanego przez amerykański przemysł obronny.

Czytaj też: [Trump: nie ma powodu, by tracić środki na manewry USA-Korea Płd.](#)

Foreign Military Sales jest ścieżką pozyskania danego rodzaju wyposażenia w trakcie, której Rząd USA, poprzez Departament Obrony i podlegającą mu Agencję Współpracy Wojskowej (DSCA- Defense Security Cooperation Agency) pośredniczy w sprzedaży amerykańskich produktów zbrojeniowych oferowanych nabywcom zagranicznym. Po tym jak Departament Obrony wyrazi zgodę na sprzedaż, a negocjacje z dostawcą zostaną zakończone, DSCA kupuje wyposażenie w imieniu rządu USA, po czym odsprzedaje je ostatecznemu nabywcy. Kontrakt jest bilateralną umową międzyrządową, a nie między rządem, a firmą. Wszystkie koszty które ponosi rząd USA przerzucane są na ostatecznego nabywcę i są kompensowane dodatkową prowizją.

Radar sektorowy systemu "Patriot"/ Fot defense.nl

Metoda ta ma liczne zalety, należą do nich: dostęp do maksymalnej liczby możliwych dostawców, współpraca z ekspertami z USA dająca całkowitą pewność interoperacyjności nabytego systemu, a przede wszystkim (oparte na procedurach przetargowych Armii USA) całościowe podejście do problemu danego zakupu, które zapewnia, że użytkownik danego systemu uzbrojenia pozyska też wszystkie elementy „towarzyszące” – jak np. części zamienne czy dostosowane do swoich potrzeb wyszkolenie obsługi/załóg.

Czytaj też: [Kanada pozyska samoloty zwiadu radioelektronicznego. Zgoda Pentagonu](#)

FMS ma jednak także swoje wady, np. przekazanie sporej części kompetencji w kwestii wyboru sprzętu stronie amerykańskiej, naliczana prowizja od zakupu czy fakt, że rząd USA nie bierze na siebie żadnej odpowiedzialności związanej z zakupem, dostawą czy serwisem (cały czas ponoszą ją firmy).

Należy podkreślić, że ścieżka ta jest doskonale znana MON, a w konsekwencji: polskiemu podatnikowi – w ten sposób zostały pozyskane m.in. samoloty F-16 czy pociski manewrujące JASSM.

Startujący pocisk THAAD/ Fot. US Army

Chociaż konferencja ostatecznie podsumowująca wydatki w trybie FMS za FY18 jest planowana dopiero na przyszły tydzień, to trzeba zwrócić uwagę, że pod względem wartości notyfikacji z kwotą 10,5 mld USD (program „Wisła”), Polska była drugim z pięciu największych tegorocznych beneficjentów tego programu. Większy udział w ścieżce Foreign Military Sales miała jedynie Arabia Saudyjska i wiązało się to z zakupem wartego 15 mld USD systemu antybalistycznego THAAD. Następnymi w kolejności były Belgia (6,53 mld USD na samoloty F-35), Szwecja (3,2 mld USD na system Patriot) i Japonia (3,2 mld USD na samoloty E-2D Hawkeye). Wymienione kontrakty zajęły ponad 50% tegorocznych środków zużytych przez Pentagon na dostawy w tym trybie. W sumie DSCA wydała ponad 70 notyfikacji.

Czytaj też: [Departament Stanu USA zgadza się na sprzedaż THAAD Arabii Saudyjskiej](#)

Warto mieć jednak na uwadze, że w notyfikacjach zawierana jest jedynie maksymalna potencjalna wartość kontraktu, a realna wartość zakupów może być znacząco niższa tak jak to miało miejsce w przypadku polskiego programu Wisła. Wartość pierwszej fazy programu Wisła wyniosła łącznie ok. 4,75 mld USD, z czego 4,6 mld dotyczyło głównej umowy FMS.

Czytaj też: [Japończycy wzmacniają flotę samolotów wczesnego ostrzegania](#)